

**NATUUR
MUSEUM
FRYSLÂN**
WETEN WAT ER LEEFT

Port Betaald

NIEUWSBRIEF

WINTER EDITIE 2024

www.natuurmuseumfryslan.nl

Zet 'm op!

Tentoonstelling rond het
**Nederlands Kampioenschap
Prepareren**

Iedere twee jaar houdt de Nederlandse Vereniging van Preparateurs landelijke kampioenschappen. Daarin draait het om de vraag wie de beste is in het opzetten van een zoogdier, het prepareren van een vissenskelet, het maken van een model van een vogel en nog wat andere categorieën. Traditiegetrouw wordt deze wedstrijd in het Natuurmuseum Fryslân georganiseerd. Door corona kon het kampioenschap een paar jaar geen doorgang vinden, maar in 2024 is het eindelijk weer zover. We verwachten dan ook extra veel inzendingen!

Het Natuurmuseum Fryslân heeft zijn eigen preparateursteam, maar er zijn in Nederland meer mensen die zich beroepsmatig of uit liefhebberij bezig houden met het opzetten van dieren. De preparateurs zijn

verenigd in de Nederlandse Vereniging van Preparateurs (NVP). Eens per twee jaar organiseert de NVP de Nederlandse Kampioenschappen Prepareren. Er wordt gejureerd in verschillende klassen, zoals grote en kleine zoogdieren, grote en kleine vogels, maar ook in bijvoorbeeld vissen, reptielen en amfibieën en skeletten. De jury let op de stand van het gehele preparaat, de anatomie, de moeilijkheidsgraad, de houding en het voetstuk.

Er worden per categorie eerste, tweede en derde prijzen uitgereikt, maar ook

eervolle vermeldingen. En wie mag zich de beste allround-preparateur van Nederland noemen? Het Natuurmuseum heeft zelf de publieksprijs in het leven geroepen: bezoekers kunnen een stem uitbrengen op hun favoriete object.

Tijdens de tentoonstelling rond het Nederlands Kampioenschap Prepareren kunnen bezoekers alle inzendingen bewonderen. Dat levert een bonte stoet aan dieren op, een parade van vogels en zoogdieren, een unieke kijk op de fauna van Nederland – en daarbuiten.

Zet 'm op is mede mogelijk gemaakt door de Provinsje Fryslân. De expositie is te zien van 10 februari t/m 2 juni 2024.

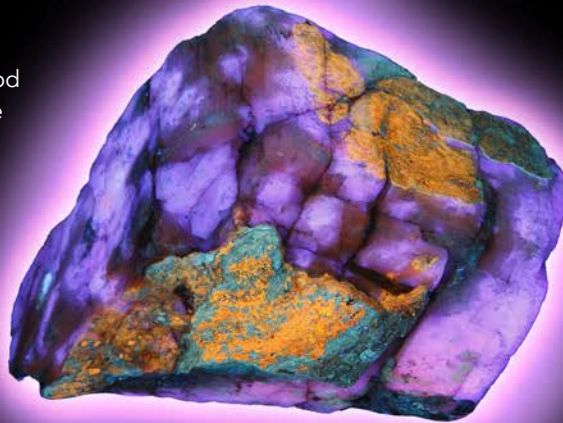
GLOW IN THE DARK

FLUORESCERENDE MINERALEN, MARKT EN MEER...

Op 20 en 21 januari staat het Geologisch weekend van de Stichting Geologische Activiteiten afdeling Fryslân op het programma, in 2024 alweer voor de twaalfde keer. Ieder jaar heeft het geologisch weekend een ander thema, deze keer staan mineralen in het spotlicht. Er zijn ontzettend veel mineralen; de één nog mooier dan de ander. Van groot tot heel klein en met alle kleuren van de regenboog.

Om een zo gevarieerd mogelijk aanbod te kunnen laten zien, zijn leden van de GEA-Kring erin geslaagd om fraaie mineralen van onder meer Naturalis Biodiversity Center uit Leiden en groothandel Rush uit Steenwijk naar Leeuwarden te halen. Ook nemen ze zelf hun mooiste vondsten op dit gebied mee. De grote mineralen zijn met het blote oog te bewonderen, de kleinste kun je onder een

microscopie bekijken. GEA-leden geven graag uitleg. Bijzondere aandacht is er voor mineralen die mooi oplichten onder fluorescerend licht. Speciaal hiervoor is er een donkere kamer ingericht waardoor eenvoudige stenen ineens fraaie 'glow in the dark' objecten worden.

Rondom de mineralenexpositie staan allerlei kramen van leden van de GEA-Kring en van verschillende andere organisaties. Hier kunnen bezoekers informatie krijgen over wat er allemaal binnen de geologie gebeurt. Er zijn de mooiste geologische schatten te zien en je kunt ook mineralen en fossielen kopen.

Voor kinderen is er ook van alles te doen. Er zijn voldoende gipsbakjes gemaakt waar mineralen of fossielen in zijn gestopt. En wat is er nou leuker dan die eruit te hakken! Tijdens het goudpannen kunnen kinderen spelen met zand en water en wie weet ook een klompje 'goud' vinden. Ook is er een grabbelton met mineralen en fossielen.

Tijdens het GEA-weekend gelden de normale entreeprijzen. De meeste kinderactiviteiten kosten € 1 of € 2.

BIODIVERSITEITSTUIN

Een bijdrage doen aan de biodiversiteit, dat was de reden dat het museum tijdens het 100-jarig Verjaardagsfestival planten uitdeelde. Veel van die planten zijn door bezoekers in de tuin voor het museum geplant. Dit had in de zomer al een mooi resultaat, maar het kan beter. In samenwerking met de afdeling Groen van de Gemeente Leeuwarden is een nieuw plan voor de tuin gemaakt.

Belangrijk daarbij is dat de tuin een natuurlijke uitstraling krijgt en de biodiversiteit stimuleert. Zo komen er bijvoorbeeld veel kruiden in te staan die aantrekkelijk zijn voor insecten en

er worden boomstammen in gelegd waar paddenstoelen goed op gedijen.

Onder leiding van Gilberto Squizzato van de afdeling Groen wordt druk aan de uitvoering gewerkt. Het is echter een hele klus en daarom hebben we hulp gevraagd aan onze burens, de bewoners van het Sint Anthony Gasthuis. Er was direct belangstelling en inmiddels is er een enthousiaste tuingroep ontstaan die onder kundige leiding van Gilberto gaat helpen met het onderhoud, maar ook met monitoren wat er allemaal leeft, groeit en bloeit. We zijn heel benieuwd of er volgende zomer meer bijen, vlinders en andere insecten zijn te vinden!

LUNA

Grote media- en lichtkunstenaars uit binnen- en buitenland verlichten 's avonds de donkere winternachten in Leeuwarden. Tijdens dit festival vind je prachtige kunstwerken en projecties op pleinen, gebouwen, binnenplaatsen en in steegjes in de Leeuwarder binnenstad!

Vorig jaar was er een indrukwekkende projectie te zien op de gevel van het Natuurmuseum. Ook dit jaar doen we mee en deze keer met een spectaculaire projectie in de overdekte binnenplaats! Deze is gemaakt door het gezelschap 'Collectief Scale'. Meer info hierover op www.collectiefscale.com.

LUNA Nights is geheel gratis, op de expositie LUNA Young Masters na (deze expositie van jonge talenten in mediakunst is te zien in het Stationskwartier, Sneker-trekweg 1).

De projectie in het Natuurmuseum is te zien van 1 t/m 3 februari 2024, van zons-
ondergang tot 23.00 uur.

VOORJAARSVAKANTIE: MIJN MINIATUUR MUSEUM

In de voorjaarsvakantie gaan kinderen aan de slag met Mijn Miniatuur Museum. Van het monumentale Nieuwe Stadsweeshuis waarin het museum gevestigd is, hebben we een bouwplaat gemaakt. Op deze bouwplaat kunnen kinderen thuis hun eigen verzameling tentoonstellen. Maar voor het zover is, gaan ze in de voorjaarsvakantie ontdekken hoe je dat het beste kunt aanpakken.

Kinderen verzamelen vaak van alles, zoals schelpen, stenen en dino's. Ook in het verleden werd verzameld. Uit die verzamelingen ontstonden musea. De collectie van het Natuurmuseum Fryslân begon bijvoorbeeld met de privé verzameling van Gerrit Fûgeltsje Bosch, die bestond uit 150 opgezette vogels, 100 vogelhuiden, een verzameling eieren en enkele zoogdieren. Honderd jaar later telt de collectie zo'n 350.000 natuurhistorische objecten.

Bij binnenkomst in het museum krijgen kinderen een bouwplaat. De eerste stap is om deze uit te knippen en in te kleuren. Vervolgens komen ze via een route langs allerlei activiteiten die te maken hebben met de inrichting van en presentatie in hun museum. Ze gaan bijvoorbeeld een mini-ei maken van klei of een ladekastje van een blokje hout. Aan het eind van deze route kunnen ze Mijn Miniatuur Museum in elkaar zetten.

Het is de bedoeling dat kinderen er thuis verder mee aan de slag gaan. Via internet en sociale media krijgen ze tips en trucs

om nog meer leuke onderdelen te maken. Het belangrijkste is natuurlijk dat hun eigen collectie schelpen, stenen of dino's een mooie plek krijgt in hun mini-museum. Ze kunnen een foto opsturen van het eindresultaat en een leuke prijs winnen.

Tijdens de voorjaarsvakantie kunnen kinderen in workshops nog meer met hun mini-museum doen. De conservator vertelt bijvoorbeeld hoe een collectie tot stand komt en hoe je die moet beheren. Ze leren hoe je een tentoonstelling maakt en hoe je deze bekend maakt middels een mooie poster. Door deze workshops leren

kinderen wat er allemaal komt kijken bij het verzamelen, beheren en tentoonstellen van een collectie en op wat voor manier je het verhaal van een verzameling vertelt.

De voorjaarsvakantie duurt van 17 t/m 25 februari. In deze periode is het museum dagelijks geopend van 10.00 tot 17.00 uur, dus ook op de maandag. Van dinsdag 20 februari t/m vrijdag 23 februari geldt de actie 'Help pake en beppe de vakantie door'. Kinderen krijgen die dagen op vertoon van pake of beppe (of andere volwassene) gratis entree.

Na de voorjaarsvakantie zal Mijn Miniatuur Museum te koop zijn in de museumwinkel voor een klein bedrag.

KUNSTMAAND MAART

Al vele jaren wordt Natuurmuseum Fryslân benaderd door kunstenaars uit en buiten Fryslân die graag hier hun werk willen tonen. Veel kunstenaars zijn geïnspireerd door de natuur en vinden het Natuurmuseum een prachtige plek om hun werk te exposeren. En dat is het ook. Daarom gaat Kunstmaand maart dit jaar van start met als thema: Kunst? Natuurlijk! Drie kunstenaars krijgen in deze maand het atrium tot hun beschikking.

Het atrium van het Natuurmuseum is niet alleen expositieruimte, maar doet ook dienst als atelier. Bezoekers kunnen er meekijken hoe een schilderij of beeld wordt gemaakt en wat je allemaal met fotografie kunt doen. Er worden lessen gegeven en workshops waar bezoekers aan mee kunnen doen.

De kunstenaars die deelnemen aan de Kunstmaand hebben verschillende disciplines. Joost Zwagerman bouwt een eigen laswerkplaats in het atrium waar iedereen kan kijken hoe hij kunstwerken van staal bouwt. Doet Boersma zal een megagroet schilderij maken waar zelfs een steiger aan te pas moet komen. Annemarie Hoogwoud werkt met foto's, film en projecties op doek. Er komt ook een groot 'Gesamtkunstwerk' met een gezamenlijk thema.

Meer informatie over de deelnemende kunstenaars:

www.doetboersma.nl

www.annemariehoogwoud.nl

www.beeldenvanstaal.nl

IN DE SPOTLIGHT

In het museum werkt een groot aantal mensen; vaste medewerkers, stagiaires en vrijwilligers. In elke Nieuwsbrief staat er één in de schijnwerpers. Deze keer is het de beurt aan Dennis Voeten, aspirant-conservator.

Hoe ben je bij het NMF terecht gekomen?

Ik heb tien jaar in het buitenland gewoond. Eerst als promovendus in Tsjechië en Frankrijk en vervolgens als wetenschappelijk onderzoeker in Zweden. Uiteindelijk mocht ik mijn onderzoek in Zweden gaan combineren met de functie van conservator fossiele werveldieren van de Universiteit van Uppsala. Omdat me dit erg goed beviel, ging ik na het aflopen van mijn Zweedse contract op zoek naar een nieuwe uitdaging in de museumsector. Zo kwam ik terecht bij de vacature van aspirant-conservator in ons Natuurmuseum en solliciteerde. *The rest is history*: vanaf 1 april 2023 ben ik in dienst.

Vertel eens wat over je werk

Als onderdeel van de afdeling Collectie ben ik mede verantwoordelijk voor de rijke collecties van het Natuurmuseum. We zorgen ervoor dat nieuwe objecten worden ontsmet, geïdentificeerd, geregistreerd en zorgvuldig worden opgeslagen. Deze objecten komen zo beschikbaar voor tentoonstellingen en wetenschappelijk onderzoek. Ook ben ik betrokken bij ons Open Atelier en mag regelmatig helpen of meedenken bij de afdelingen Educatie en PR. Tot slot treed ik soms op als dagmanager, dan werk ik samen met collega's op de museumvloer om voor onze gasten een leerzaam, gezellig en veilig bezoek te garanderen.

Naast de conservator-taken mag ik twee dagen per week paleontologisch onderzoek doen aan *Archaeopteryx*. Deze vogelachtige dino was waarschijnlijk één van de eerste vliegende dinosauriërs. Ik leid een internationaal team van wetenschappers waarin we proberen te achterhalen

hoe *Archaeopteryx* zijn vleugels bewoog. De eerste resultaten zijn veelbelovend!

Wat vind je leuk aan je werk?

Het werk is verschrikkelijk veelzijdig, en dat trekt me bijzonder aan. Ik vind het leuk om met onze vrijwilligers in de collectie bezig te zijn of vragen uit het publiek te beantwoorden. Voordat ik in ons museum aan de slag mocht, werkte ik met name met fossielen van werveldieren, terwijl ik nu bijvoorbeeld ook paddenstoelen, planten en insecten onder mijn hoede heb. Hierdoor leer ik elke dag weer iets nieuws, dat ik vervolgens graag deel met de mensen om me heen. Groot verschil met werken op universiteiten is dat ons museum duidelijk op het publiek en de maatschappij is gericht. Ik haal veel voldoening uit de interactie met ons publiek en ben er trots op in het Natuurmuseum te mogen werken.

Wat vind jij de mooiste tentoonstelling?

Ik vond *T. rex in Town* natuurlijk een mooie binnenkomer. Het was een feest der herkenning, daar ik zelf ook onderzoek aan Trix heb gedaan. Omdat ik een zwak heb voor fossielen van Nederlandse bodem, had ik eigenlijk ook graag de Doggerland tentoonstelling gezien. Het idee dat hier mammoeten, wolharige neushoorns en sabeltandtijgers rondliepen spreekt bij mij erg tot de verbeelding.

Wat betekent de natuur voor jou?

Natuur is alomvattend. Ik schrik soms als ik hoor dat sommige mensen natuur als een soort 'achtertuin' van de stad zien. Het is juist andersom: wij hebben steden in de natuur neergezet! Natuur is daarmee ook veel meer dan bossen en velden met mooie vogels. 's Nachts zien we de fraaiste sterren en planeten, en als we een grondboor in de bodem zetten halen we de geschiedenis van ons landschap naar boven.

De mens is inmiddels wel in toenemende mate een stempel aan het drukken op

bijvoorbeeld het klimaat en de soortenrijkdom. De uiteindelijke impact hiervan is op dit moment nog niet helemaal te overzien, maar het spreekt voor zich we hier onze ogen niet voor moeten sluiten. Zelf denk ik dat oplossingen hiervoor door de hele wereldbevolking moeten worden gedragen, want klimaatverandering houdt zich immers ook niet aan landsgrenzen. De basis hiervoor wordt gelegd met bewustwording en informatievoorziening, zoals wij dat als Natuurmuseum proberen aan te bieden.

Wat zijn je hobby's?

Als het lekker weer is, ga ik er graag met mijn vriendin en mijn zoontje op uit. Mocht de gelegenheid zich voor doen, dan ga ik weer fossielen zoeken. Dat kan zijn met een grote voorhamer in een steengroeve, maar ook tussen het grind in een tuincentrum. Daarnaast jeuken mijn handen om de basgitaar weer op te pakken. Het lijkt me leuk om in Leeuwarden te zijner tijd weer eens in een bandje te gaan spelen. Omdat we weer in Nederland wonen is het ook eenvoudiger om bij familie en vrienden op bezoek te gaan. Ik geniet enorm van gezelligheid en vind het heerlijk om met oude bekenden bij te kletsen of met voorheen onbekenden sterke verhalen uit te wisselen.

GRATIS DINSDAG

Afgelopen jaar hebben we de gratis donderdag in het leven geroepen, als cadeau aan de samenleving vanwege ons 100-jarig jubileum. Van begin af aan was dit een groot succes. Er werd veel gebruik van gemaakt en mensen die normaal niet de middelen hebben om uitstapjes te maken, konden ook genieten van alles wat het museum te bieden heeft. We willen

dan ook heel graag in 2024 een vervolg geven aan de gratis donderdag.

En er is goed nieuws: ook komend jaar komt er een gratis dag. We kiezen ervoor om in 2024 de gratis dinsdag te lanceren, om mensen die normaal niet op de donderdag konden komen ook de kans te geven het museum te bezoeken. Ook op

de gratis dinsdag is de OnderWaterSafari (4+) bij te boeken voor een sterk gereduceerd tarief van € 1 p.p. En verder gelden dezelfde spelregels: de gratis dinsdag geldt voor alle dinsdagen die buiten de officiële schoolvakanties vallen (zoals gepubliceerd op de website van de Rijks-overheid voor de regio's Noord, Midden en Zuid).

Het dierenbos

- **Knip** langs de stippellijn het bos en de dieren uit
- **Tip:** gebruik zo nodig een nagelschaartje voor de kleine onderdelen
- **Vouw** langs de vouwlijnen
- **Vouw** het dierenbos op als een harmonica
- **Tip:** je kunt het dierenbos ook een kleur geven

vouwlijn

vouwlijn

vouwlijn

KORTINGSACTIE VOOR VRIENDEN

Wandelschoenen aan, backpack om, ontdekken maar! Ga samen op ontdekkingstocht in AquaZoo en leer alles over de bijzondere dieren tijdens educatieve presentaties. Ook zijn er speeltuinen en spannende avonturenroutes om je helemaal uit te leven. Hier start jouw ontdekkingstocht!

Vrienden van het Natuurmuseum krijgen korting op de entree in AquaZoo en andersom krijgen abonneementhouders van AquaZoo dezelfde korting op de entree in het Natuurmuseum.

De actie werkt als volgt: maak vooraf een reservering via www.tickets.aquazoo.nl/kortingsbon. Neem je reservering mee en **op vertoon van je Vriendenpas van het Natuurmuseum krijg je aan de kassa 30% korting op de reguliere entreeprijs.** De korting geldt gedurende het hele jaar 2024 en is meerdere keren te gebruiken.

Voor individuele abonnees geldt de korting per persoon, bij gezinsabonnees voor twee volwassenen en maximaal drie kinderen. De actie is geldig van 1 januari t/m 31 december 2024. De korting is niet geldig

in combinatie met andere aanbiedingen en niet inwisselbaar tegen contant geld.

Kijk op www.aquazoo.nl voor meer informatie.

PADDENSTOELENWERKGROEP

Zolang er geen strenge vorst is of veel sneeuw ligt, gaat de Paddenstoelen Werkgroep Friesland in de wintermaanden door met activiteiten. Op de tweede zaterdag van de maand wordt een excursie gehouden. Daarnaast zal de werkgroep één of twee workshops omtrent een bepaalde groep van paddenstoelen organiseren.

Vindt u het leuk om met paddenstoelen bezig te zijn, dan bent u van harte uitgenodigd om deel te nemen aan de activiteiten van de werkgroep. Houdt u voor actuele informatie de website van de werkgroep in de gaten: www.paddenstoeleninfriesland.nl.

Kroontjesknotszwam in het Heempark te Heeg
(© Sjoerd Greydanus)

GEA-LEZINGEN

De GEA-Kring Fryslân organiseert regelmatig een lezing voor haar leden in het Natuurmuseum. Ze vinden plaats op de woensdagavond. Vrienden van het Natuurmuseum zijn van harte uitgenodigd deze lezingen bij te wonen en hebben gratis toegang. Inloop is vanaf 19.30 uur, de lezingen beginnen om 20.00 uur.

Het programma ziet er als volgt uit:

Woensdag 21 februari: fossielenavond
Ben Blokhuisen uit Lisse is een verzamelaar van fossielen, met name van zee-egels. Hij neemt ons in zijn presentatie mee van

Denemarken via Duitsland, Frankrijk en Noord-Spanje om te eindigen in de Portugese Algarve.

Woensdag 20 maart: Frist Hilgen over Geologie en het klimaat (verdere info nog niet bekend)

Voor vragen over de GEA-Kring kan contact worden opgenomen met Harm Wieringa voorzitter@geologiefriesland.nl of Anja Hofmeester secretaris@geologiefriesland.nl. Je kunt ook de website raadplegen www.geologiefriesland.nl.

AGENDA

- 20 en 21 januari: Geologisch Weekend Glow in the Dark
- 1 t/m 3 februari: LUNA
- 10 februari t/m 2 juni: Zet 'm op!
- 17 t/m 25 februari: Voorjaarsvakantie: Mijn Miniatuur Museum
- 20 t/m 23 februari: Pake en Beppe actie
- 21 februari: GEA-lezing over fossielen
- 1 t/m 31 maart: Kunstmaand
- 20 maart: GEA-lezing over geologie en het klimaat

**NATUUR
MUSEUM
FRYSLÂN**
WETEN WAT ER LEEFT

De Nieuwsbrief is een uitgave van het Natuurmuseum Fryslân en verschijnt vier maal per jaar. De Nieuwsbrief geeft informatie over tentoonstellingen en activiteiten voor en achter de schermen.

Eindredactie: Natuurmuseum Fryslân
ISSN: 1875-7545

Natuurmuseum Fryslân
Schoenmakersperk 2
8911 EM Leeuwarden
www.natuurmuseumfryslan.nl

©2024 Natuurmuseum Fryslân

